

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil arte

01 aprilie 2026

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

SUBIECTUL I (24 puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„Întrucât tracii erau foarte nevoiași și săraci cu duhul, Zalmoxis acesta – cunoscător al felului de viață ionian și al unor deprinderi mai cumpănite decât cele trace, întrucât avusese legături cu grecii și Pitagora, un însemnat gânditor al acestora – a clădit o casă pentru adunările bărbaților, în care se spune: îi primea și îi puneă să benchetuiască pe fruntașii țării, învățându-i că nici el, nici oaspeții săi și nici unul din urmașii acestora nu vor muri, ci vor merge într-un anume loc unde vor trăi pururi și vor avea parte de toate bunătățile. (...) Zalmoxis a dispărut din mijlocul tracilor săi și, coborând el în locuința lui de sub pământ, a trăit acolo vreme de trei ani. Tracii doreau mult să-l aibă, jelindu-l ca pe un mort. În al patrulea an, el le-a apărut și, astfel, Zalmoxis făcu vrednice de crezare învățăturile lui”.

(Herodot, *Istorie*, citat după: *Istoria veche a spațiului românesc. Culegere de documente*, Aurel Zanoci, Mihail Băț, Chișinău, 2017, p. 21)

SURSA B.

„Zalmoxis a fost un grec care a arătat geților din Tracia ritul inițierii religioase. El spunea că nici el și nici cei din tovărășia lui nu vor muri, ci vor avea parte de toate bunurile. În vremea ce spunea acestea și-a construit o casă sub pământ, apoi – dispărând pe neașteptate din ochii tracilor – a trăit într-însa. Iar ei îi duceau dorul. În al patrulea an, a reapărut și tracii credeau în tot ce spunea.(...) Ei (tracii) spun că cei morți pleacă la Zalmoxis și că se vor reîntoarce”.

(Hellianicos, *Obiceiuri barbare*, citat după: *Istoria veche a spațiului românesc. Culegere de documente*, Aurel Zanoci, Mihail Băț, Chișinău, 2017, p. 26-27)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Explică, în baza surselor, termenul <i>geto-daci</i> . _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
2	Determină, în baza sursei A, influența grecească asupra formării lui Zalmoxis și a învățăturilor sale. _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
3	Descrie, în baza surselor și a cunoștințelor dobândite anterior, cum încerca Zalmoxis să-și convingă discipolii de valoarea învățăturilor sale. _____ _____ _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
4	Compară opiniile expuse de autori, referitoare la credința geto-dacilor în nemurire. Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
5	Exprimă-ți argumentat opinia privind rolul religiei în organizarea statului antic. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7

SUBIECTUL al II-lea (22 de puncte)**Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.**

„În scurta sa domnie (1710-1711) , Cantemir s-a preocupat de întărirea domniei și a urmărit, în secret, eliberarea Moldovei de sub dominația otomană, motiv pentru care s-a orientat spre alianța cu Rusia. [...] Dimitrie Cantemir a fost un om de o aleasă cultură. Dintre scrierile sale se remarcă: *Descrierea Moldovei* (1716), prima prezentare geografică și istorică a acestei țări, a instituțiilor și obiceiurile ei; *Istoria creșterii și descreșterii Impeirului Otoman* (1714), una dintre cele mai bune istorii ale acestui stat care au fost scrise vreodată; *Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor* (1722), lucrarea în care a scris despre originea și continuitatea românilor, dar care a rămas neterminată. Erudiția de care a dat dovadă a făcut ca el să fie ales, în anul 1714, membru al Academiei din Berlin”.

(Magda Stan, Cristian Vornicu, *Dicționar, 101 personalități și evenimente istorice*, Bucurșeti, 2007, p. 43)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Identifică în sursă două lucrări semnate de Dimitrie Cantemir. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
2	Determină, în baza sursei, modul în care mediul academic european a apreciat erudiția lui Dimitrie Cantemir. <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
3	Caracterizează obiectivele politicii externe a domnitorului Dimitrie Cantemir. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
4	Formulează o concluzie privind rolul scrierilor lui Dimitrie Cantemir în demonstrarea continuității românești. Argumentează răspunsul cu trimitere la una dintre lucrările sale. <hr/> <hr/>		

		L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
5	<p>Apreciază rolul lui Dimitrie Cantemir în istorie. Argumentează răspunsul.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al III-lea (19 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

TITLUL: Războiul Rece și ordinea celor trei lumi (1947-1991)

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p>Numește un fapt istoric pentru care, harta propusă, servește ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
2	<p>Determină două cauze ale declanșării faptului istoric reprezentat. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p>Formulează, în baza cunoștințelor dobândite anterior, două consecințe cultural-științifice ale faptului istoric evidențiat pe hartă.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursa

„Secolul al XVIII-lea în statele europene a fost numit Secolul Luminilor, care urma să accentueze particularitățile unei epoci noi în istoria europeană, în cadrul căreia accentul era pus pe problema dezvoltării și răspândirii cunoștințelor de carte, a culturii, a promovării ideologiei patriotismului național. Iluminismul reprezintă un curent de gândire și o mișcare de proporții în domeniile ideologiei, filosofiei, culturii, moralei, istoriei, științelor naturii și ale dreptului. Manifestările iluministe sunt îndreptate împotriva absolutismului din viața politică, ale dogmatismului științific și religios, promovându-se principiul critic, bazat pe argumentele științifice și obiective ale dezvoltării societății. Iluminismul își are aparența în societatea europeană în condițiile destrămării societății feudale și apariției unor raporturi noi, capitaliste, promovate de clasa burgheziei, care se afla în ascensiune. Momentul declanșării mișcării iluministe este considerat odată cu înfăptuirea revoluției burgheze din Anglia și aprobarea de către parlament a „Declarației drepturilor” în 1688. (...) Trăsăturile iluminismului european se exprimau într-un caracter antifeudal, critic, revoluționar, reformist, umanist, raționalist, materialist. (...) Conținutul gândirii iluministe constă în încrederea în forța rațiunii și în progres, în lupta împotriva superstițiilor și pledoaria pentru toleranță, apărarea egalității dintre popoare și indivizi într-un spirit antifeudal. Reprezentanții iluminismului european pentru această etapă se prezentau în felul următor: În Franța: Montesquieu cu „Scrisori persane”; Voltaire cu „Brutus”; Diderot, cu „Călugărița”; Jean-Jaques Rousseau cu „Emil” și „Contractul social”; Beaumarchais cu „Bărbierul din Sevilla” și „Nunta lui Figaro”; În Germania: A. Lessing cu „Laocoon”, „Nathan înțeleptul” și „Emilia Galoti”; În Italia: C. Goldoni cu „Hangita”, „Bădăranii”; În Moldova: D. Cantemir cu „Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman”; N. Milescu cu „De la Moscova la Pekin” etc.

(Nicolae Laiu, Cezar Minăscuță, Ana Dubcovețchi, *Unele aspecte ale Iluminismului în Țările Române*, în: *Moldoscopie*, nr. 3 (LXVI), 2014, p. 18)

Utilizează sursa și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, într-o pagină, un eseu la tema:

Iluminismul și afirmarea valorilor moderne: libertate, egalitate și progres.

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursele propuse;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene istorice	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care a contribuit la evenimentele/ procesele descrise;	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2
